

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)
SSN Tomasz Artymiuk (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **M. D. (D.)**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 8 maja 2024 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim

z dnia 17 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 244/22,

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i na podstawie przepisu art. 572
k.p.k. umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku
łącznego oraz obciąża Skarb Państwa kosztami procesu.**

Tomasz Artymiuk   Piotr Mirek   Małgorzata Wąsek-Wiaderek

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 17 sierpnia 2022 r., sygn. akt II K 244/22, Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim, na podstawie art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., art. 569

§ 1 k.p.k. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., połączył karę roku pozbawienia wolności orzeczoną wobec skazanego M. D. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 10 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 712/21, oraz karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzoną temu skazanemu prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 3 lutego 2022 r., sygn. akt II K 1303/21 i orzekł karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której, w oparciu o przepis art. 577 k.p.k., zaliczył skazanemu okres odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygn. akt II K 1303/21 od dnia 15 kwietnia 2022 r. do 17 sierpnia 2022 r.

W konsekwencji cofnięcia apelacji wniesionej przez obrońcę M. D. oraz stwierdzenia, że w sprawie nie zachodzą przyczyny odwoławcze, o których mowa w art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k., Sąd Okręgowy w Gdańsku pozostawił apelację obrońcy oskarżonego bez rozpoznania (k. 66), a wyrok Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim uprawomocnił się z dniem 10 maja 2023 r.

Od tego wyroku łącznego, kasację wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył powyższy wyrok w całości, na korzyść oskarżonego, formułując zarzut: „rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego, a mianowicie: art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 81 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 2141) w zw. z art. 85 § 1 k.k., art. 572 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. oraz art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k. i art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. oraz w zw. z art. 4 § 1 k.k., poprzez:

- wydanie przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim rozstrzygnięcia o karze łącznej pozbawienia wolności w oparciu o przepisy ustawy Kodeks karny obowiązujące do dnia 23 czerwca 2020 r. w sytuacji, gdy wyroki skazujące dotyczące M. D., będące przedmiotem rozstrzygnięcia w toku postępowania o wydanie wyroku łącznego, wskazane w komparycji wyroku łącznego, zapadłe w sprawach Sądu

Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygnaturach II K 712/21 oraz II K 1303/21, zostały wydane (odpowiednio) w dniach 10 sierpnia 2021 r. i 3 lutego 2021 r. (powinno być 3 lutego 2022 r. – uwaga SN) i uprawomocniły się z dniem 1 kwietnia 2022 r. oraz 11 lutego 2022 r., a więc po dacie wejścia w życie z dniem 24 czerwca 2020 r. znowelizowanych przepisów dotyczących kary łącznej, o których mowa w art. 85 § 1 k.k. i następnych, wprowadzonych mocą art. 38 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19, co powoduje iż zachodził, określony w art. 85 ust. 2 ww. ustawy nowelizacyjnej, warunek wyłączający możliwość zastosowania przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., zaś prawidłowe zastosowanie przepisu art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r., winno było doprowadzić Sąd *meriti* do wniosku o braku podstaw do ustalenia istnienia realnego zbiegu przestępstw w rozumieniu ww. przepisu, uprawniającego do orzeczenia kary łącznej, co implikowało, zgodnie z treścią art. 572 k.p.k., konieczność umorzenia postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego;

- zaniechanie przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim dokonania ustaleń co do wszystkich prawomocnych skazań w odniesieniu do M. D. i sprawdzenia istotnych okoliczności faktycznych oraz prawnych z tym związanych, pozwalających na prawidłowe rozstrzygnięcie o regułach intertemporalnych, mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie, niezbędnych do orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, w tym zwłaszcza uzyskania w toku postępowania i zapoznania się z aktami sprawy o sygn. II K 712/21 Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim, a następnie dokonanie nieuprawnionego wyboru jedynie dwóch z siedmiu prawomocnych wyroków skazujących dotyczących M. D., zapadłych w sprawach o sygnaturach II K 712/21 i II K 1303/21 Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim i uczynienia ich, poprzez wskazanie w części wstępnej wyroku łącznego, wyłącznym przedmiotem rozstrzygnięcia o karze łącznej, przy jednoczesnym zastosowaniu przepisów o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. i w dalszej kolejności - wydanie orzeczenia o karze łącznej roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, w następstwie objęcia węzłem kary łącznej kary 5 miesięcy pozbawienia wolności,

orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim w sprawie o sygn. II K 1303/21 oraz kary roku pozbawienia wolności, jako kary orzeczonej w sprawie Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygn. II K 712/21, w sytuacji gdy wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 1 kwietnia 2022 r., sygn. akt V Ka 49/22, kara ta została obniżona do 7 miesięcy pozbawienia wolności, co powodowało, że wysokość orzeczonej kary łącznej przekracza sumę kar jednostkowych i w konsekwencji zwiększa o dwa miesiące dolegliwość związaną z odrębnym wykonywaniem wobec skazanego jednostkowych kar pozbawienia wolności, orzeczonych w ww. sprawach”.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego i umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w oparciu o przepis art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesiony w kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego zarzut rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego i materialnego jest oczywiście zasadny, co umożliwiło uwzględnienie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w całości na posiedzeniu bez udziału stron na podstawie art. 535 § 5 k.p.k.

Jak trafnie zauważył skarżący, zgodnie z treścią art. 568a § 1 k.p.k. sąd orzeka karę łączną albo w wyroku skazującym (w odniesieniu do kar wymierzonych za przypisane oskarżonemu tym wyrokiem przestępstwa), albo w wyroku łącznym (w pozostałych wypadkach), przy czym wydając wyrok łączny nie dysponuje swobodnym uznaniem w zakresie doboru skazań podlegających łączeniu, lecz winien zastosować się do obowiązujących przepisów i objąć węzłem kary łącznej wszystkie kary, które podlegały połączeniu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., V KK 91/17). Jednocześnie przepis art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k., nakłada na Sąd obowiązek sprawdzenia, czy spełnione zostały warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby, którą prawomocnie skazano lub wobec której orzeczono karę łączną wyrokami innych sądów. O zakresie rozstrzygnięcia w przedmiocie wyroku łącznego świadczy zaś komparycja wyroku. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 grudnia 2018 r., V KK 261/18 (OSNK 2019, z.1, poz. 3): „w części wstępnej wyroku łącznego (tzw. komparycja) powinny być opisane w prawidłowy sposób wszystkie skazania, które stanowiły

przedmiot rozstrzygnięcia (art. 413 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.). Powinno zatem wymienić się w tej części wyroku: daty wydania wyroków objętych postępowaniem o wydanie wyroku łącznego, sygnatury tych postępowań, daty przypisanych przestępstw, podstawy prawne skazania i wymierzone za nie kary jednostkowe, a także kary łączne, gdy zostały orzeczone. To właśnie ta część wyroku łącznego określa przedmiot rozstrzygania w trybie wyroku łącznego. Oznacza to, że co do tych skazań wymienionych w komparycji orzeczenia sąd *meriti* winien wydać rozstrzygnięcie w części dyspozytywnej wyroku (tzw. sentencja wyroku). Brak w komparycji wyroku łącznego określonego skazania oznacza, że nie było ono przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku”.

W analizowanej sprawie, co znalazło swoje odzwierciedlenie wprost w części wstępnej wyroku z dnia 17 sierpnia 2022 r., Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim, procedując w przedmiocie wydania wyroku łącznego, przedmiotem rozważań uczynił jedynie wyroki Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim zapadłe w sprawach o sygn. akt II K 712/21 oraz II K 1303/21. Tymczasem z danych o karalności wynika, iż M. D. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim: 1) z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn. akt II K 1136/09, za czyn z art. 207 § 1 k.k., popełniony w okresie od 10 czerwca do 22 września 2009 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata; postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 23 lutego 2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku warunkowo przedterminowo zwolnił skazanego z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, po czym postanowieniem z dnia 7 października 2011 r. odwołał warunkowe przedterminowe zwolnienie; skazany karę pozbawienia wolności wykonał w całości w okresie od 9 września 2010 r. do 24 lutego 2011 r. oraz od 20 sierpnia 2012 r. do 3 stycznia 2013 r.; 2) z dnia 11 sierpnia 2010 r., sygn. akt II K 201/10 za czyn z art. 207 § 1 k.k. i inne, popełniony w dniu 23 września 2009 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 5 lat; postanowieniem z dnia 20 października 2011 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, skazany wykonał przedmiotową karę w całości w okresie od 20 października 2011 r. do 20 sierpnia

2012 r.; 3) z dnia 21 września 2015 r., sygn. akt II K 615/15, za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 1 października 2013 r. do 31 grudnia 2014 r., na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat; postanowieniem z dnia 13 czerwca 2017 r. zarządzono wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności; 4) z dnia 17 lutego 2017 r., sygn. akt II K 1231/16, za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 23 czerwca 2016 r., na karę roku pozbawienia wolności; 5) wyrokiem łącznym z dnia 8 marca 2018 r., sygn. akt II K 955/17, na karę łączną roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności, obejmującą kary wymierzone w sprawach o sygn. akt II K 615/15 i II K 1231/16; skazany karę tę wykonał w całości w okresie od 15 października 2017 r. do 13 maja 2019 r.; 6) z dnia 9 marca 2021 r., sygn. akt II K 106/21, za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 11 lipca 2019 r. do 24 lutego 2020 r., na podstawie m.in. art. 37b k.k., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę roku ograniczenia wolności; skazany karę tę wykonał w całości w okresie od 15 stycznia 2022 r. do 15 kwietnia 2022 r.; 7) z dnia 10 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 712/21, za czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 25 lutego 2020 r. do 9 marca 2021 r., na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności; skazany karę tę wykonał w całości w okresie od 12 września 2022 r. do 9 kwietnia 2023 r.; 8) z dnia 3 lutego 2022 r., sygn. akt II K 1303/21, za czyn z art. 209 § 1 i 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od 25 lutego 2021 r. do 10 listopada 2021 r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; skazany karę tę wykonał w całości w okresie od 15 kwietnia 2022 r. do 12 września 2022 r. (k. 8-9, k. 53-54, dane zawarte w Informacji Krajowego Rejestru Karnego z systemu informatycznego Prokuratury PROK-SYS - załącznik do kasacji).

Jednocześnie analiza podstaw prawnych zastosowanych przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim podczas wyrokowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w sprawie o sygn. akt II K 244/22 oraz motywów rozstrzygnięcia, zawartych w pisemnym uzasadnieniu wyroku, wskazuje, iż Sąd ten orzekając karę łączną, jako względniejsze dla skazanego M. D. w rozumieniu art. 4 § 1 k.k., zastosował przepisy o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r.

Nie ulega wątpliwości, że w sytuacji procedowania w przedmiocie łączenia w wyroku łącznym kar prawomocnie orzeczonych pod rządami różnych porządków prawnych, wyboru właściwych przepisów należy dokonać z perspektywy reguły intertemporalnej określonej w art. 4 § 1 k.k., o ile brak jest przepisu o charakterze przejściowym wyłączającym jego zastosowanie. Kara łączna stanowi bowiem instytucję prawa karnego materialnego, stąd też i jej orzekanie winno być rozpatrywane przez pryzmat regulacji międzyczasowej, o której stanowi art. 4 § 1 k.k. Stosownie do brzmienia tej regulacji, gdy w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, należy stosować ustawę nową, chyba że ustawa obowiązująca poprzednio jest względniejsza dla sprawcy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2014 r., V KK 211/14). Reguła ta odnosi się również do kary łącznej orzekanej w wyroku łącznym. W zaistniałej sytuacji zatem, podczas rozstrzygania o karze łącznej, z uwagi na daty wydania i uprawomocnienia się wszystkich wyroków skazujących wydanych w stosunku do M. D., na Sądzie Rejonowym w Starogardzie Gdańskim ciążył obowiązek ustalenia, które z obowiązujących do daty wyrokowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego przepisów o karze łącznej winny znaleźć zastosowanie w przedmiotowej sprawie.

Analizując zaś wydane przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim w dniu 17 sierpnia 2022 r. rozstrzygnięcie, należy stwierdzić, iż część wstępna wyroku łącznego wskazuje jednoznacznie, iż przedmiotem postępowania w sprawie o orzeczenie kary łącznej były jedynie dwa prawomocne wyroki skazujące M. D., mocą których orzeczono wobec niego kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym, zapadłe w sprawach Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygn. akt II K 712/21 (wyrok z dnia 10 sierpnia 2021 r., który uprawomocnił się z dniem 1 kwietnia 2022 r.) oraz o sygn. akt II K 1303/21 (wyrok z dnia 3 lutego 2022 r., który uprawomocnił się z dniem 11 lutego 2022 r.).

W związku z tym należy przypomnieć, że zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2141 – dalej w tekście ustawa o dopłatach), przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w brzmieniu dotychczasowym, a więc obowiązującym do dnia

23 czerwca 2020 r., stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. Jednocześnie w ust. 2 art. 81 wymienionej ustawy przewidziano, że przepisy rozdziału IX ustawy Kodeks karny („Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych”) w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej, a więc kar prawomocnych od dnia 24 czerwca 2020 r.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 marca 2022 r., V KK 46/22: „Przepisy art. 81 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 (Tarcza 4.0): - mają w stosunku do art. 4 § 1 k.k. charakter przepisów wyjątkowych, czy inaczej mówiąc takich, które modyfikując ostatnio wymienioną regulację razem z nią współwyznaczają treść normy prawnej; - zawierają zwroty jednoznaczne, które nie odnoszą się do kwestii łączenia kar prawomocnie orzeczonych do dnia 23 czerwca 2020 r. z karami prawomocnie orzeczonymi po tej dacie; - nie wyłączają stosowania art. 4 § 1 k.k. w sytuacji, gdy tylko jedna z kar, których połączenie sąd rozważa w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego, została prawomocnie orzeczona do dnia 23 czerwca 2020 r. albo po tej dacie (podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 października 2022 r., sygn. akt II AKa 37/22). Taką wykładnię przepisu art. 81 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy ten skład Sądu Najwyższego w całej rozciągłości akceptuje, nie znajdując argumentów natury prawnej, aby od niej odstępować.

Wobec powyższego, czyniąc przedmiotem rozstrzygnięcia w zakresie kary łącznej - co wynika z komparacji zaskarżonego przez Prokuratora Generalnego wyroku - jedynie kary orzeczone wobec skazanego M. D. wyrokami zapadłymi w sprawach o sygnaturach II K 712/21 oraz II K 1303/21 (za czyny popełnione po dniu 23 czerwca 2020 r.), które stały się prawomocne odpowiednio w dniach: 1 kwietnia 2022 r. oraz 11 lutego 2022 r. i orzekając karę łączną w oparciu o przepisy rozdziału IX ustawy Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2023 r., Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim uczynił to z rażącą obrazą art. 81 ust. 2 ustawy o dopłatach w zw. z art. 4 § 1 k.k., a uchybienie to miało istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia.

Stosując bowiem przepisy dotyczące kary łącznej w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r., do czego zobowiązywała Sąd rozpoznający sprawę treść art. 81 ust. 2 ustawy o dopłatach, Sąd *meriti* nie mógłby połączyć kary pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie o sygn. II K 712/21 z karą pozbawienia wolności, orzeczoną w sprawie o sygn. II K 1303/21. Zgodnie z treścią art. 85 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym od 24 czerwca 2020 r.), jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

Granice czasową realnego zbiegu przestępstw, za które wymierzana jest kara łączna, stanowi data wydania pierwszego, chociażby nieprawomocnego wyroku. Gdy dane przestępstwo zostało popełnione po tej dacie, nie może zostać uznane za popełnione w zbiegu realnym z przestępstwem popełnionym przed datą wydania pierwszego wyroku skazującego, albowiem węzłem kary łącznej można objąć jedynie skazania za czyny popełnione przed wydaniem pierwszego orzeczenia skazującego (por. wyrok SN z dnia 7 maja 2012 r., V KK 14/12).

Jak wynika z materiałów sprawy o sygn. II K 244/22 oraz jednostkowych akt spraw o sygnaturach II K 712/21 i II K 1303/21 Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim, nieprawomocny wyrok w sprawie II K 712/21 zapadł w dniu 10 sierpnia 2021 r. (k. 25-25 verte akt sprawy II K 244/22, k. 95-95 verte akt sprawy II K 721/21). Tymczasem wyrokiem z dnia 3 lutego 2022 r., sygn. akt II K 1303/21, Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim uznał M. D. za winnego występku z art. 209 § 1 i 1 a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełnionego w okresie od 25 lutego 2021 r. do 10 listopada 2021 r. (k. 26 akt sprawy II K 244/22, k. 78 akt sprawy II K 1303/21). W tej sytuacji nie sposób uznać, iż czyny będące przedmiotem postępowań karnych w obu sprawach są przestępstwami pozostającymi w realnym zbiegu, o którym mowa w art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r. (przypisanego bowiem przestępstwa o charakterze trwałym w sprawie o sygn. II K 1303/21 skazany M.D. dopuścił się już po wydaniu nieprawomocnego wyroku skazującego, jaki zapadł w sprawie o sygn. II K 712/21 – data końcowa).

Analizując zaś dane o karalności M. D., w realiach przedmiotowej sprawy, nie jest również możliwym ustalenie istnienia innego realnego zbiegu przestępstw w rozumieniu wyżej omawianych przepisów, uzasadniającego orzeczenie w stosunku do skazanego kary łącznej. Nieprawomocny wyrok skazujący M. D. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę roku ograniczenia wolności w sprawie II K 106/21 został bowiem wydany przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim w dniu 9 marca 2021 r. (k. 24-24 verte), natomiast wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie II K 712/21 Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim uznał M. D. za winnego popełnienia czynu z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., dokonanego w okresie od 25 lutego 2020 r. do 9 marca 2021 r. Tym samym skazany nie popełnił tego występkę przed zapadnięciem pierwszego, chociażby nieprawomocnego, wyroku wydanego w innej sprawie (data końcowa przestępstwa niealimentacji, będącego przedmiotem postępowania w sprawie o sygn. II K 712/21 jest równocześnie datą wydania wyroku w sprawie II K 106/21). Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do przypisanego M. D. wyrokiem z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawie o sygn. II K 1303/21 czynu z art. 209 § 1 i 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., którego to oskarżony dopuścił się również po dacie wydania wyroku w sprawie o sygn. II K 106/21. Jednocześnie wcześniejsze przypisane skazanemu przestępstwa zostały już objęte prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 8 marca 2018 r., sygn. akt II K 955/17 i brak jest podstaw do stwierdzenia, aby wyrok ten, z uwagi na późniejsze skazania M. D. winien ulec zmianie.

W tej sytuacji, stosując przepisy o karze łącznej w brzmieniu obowiązującym od 24 czerwca 2020 r., zgodnie z art. 572 k.p.k., Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim winien był umorzyć postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Rację przyznać należy też autorowi kasacji, że granice orzekania kary łącznej wyznaczają przepisy prawa materialnego.

Tymczasem, jak wynika z akt sprawy II K 712/21, wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2021 r. Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim uznał M. D. za winnego czynu z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za ten czyn wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (k. 95-95 verte akt II K 712/21). W wyniku apelacji wniesionej osobiście przez oskarżonego, wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2022 r., sygn. akt V Ka 49/22, Sąd

Okręgowy w Gdańsku, zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że obniżył wymierzoną oskarżonemu karę pozbawienia wolności do 7 miesięcy, a w pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy (k. 153-153 *verte* sprawy II K 712/21).

Z akt sprawy, w tym z protokołu rozprawy z dnia 17 sierpnia 2022 r. (k. 28), wynika, że Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim, na podstawie art. 394 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., ujawnił bez odczytywania dokumenty zgromadzone w aktach sprawy (co należy uznać za równoznaczne z ujawnieniem m.in. wydruków wyroków Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim zapadłych w sprawach II K 106/21, II K 712/21 oraz II K 1303/21 - k. 24-26). Zaznaczyć przy tym należy, iż dokumenty te nie stanowią odpisów wyroków zapadłych w tych sprawach (brak poświadczenia za zgodność z oryginałem). Nadto z akt sprawy nie wynika, aby Sąd *meriti* zapoznawał się z aktami głównymi tych spraw. W tej sytuacji, mimo istnienia sprzeczności treści wyroku zapadłego w sprawie o sygn. II K 712/21 z informacją zawartą w systemie NOE-SAD (wydruk - k. 27) oraz brakiem wskazania powyższego rozstrzygnięcia w danych o karalności dotyczących skazanego M. D. (k. 8-9), Sąd Rejonowy w Starogardzie zaniechał uzyskania akt głównych tej sprawy, co z kolei skutkowało rażącym naruszeniem art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2007 r., III KK 125/07).

Powyższe spowodowało, że Sąd *meriti* błędnie przyjął, iż wyrokiem zapadłym w sprawie o sygn. II K 712/21 została prawomocnie orzeczona wobec M. D. za przypisany mu występki z art. 209 § 1 i 1a k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. kara roku pozbawienia wolności, zamiast prawidłowo - 7 miesięcy pozbawienia wolności. W konsekwencji zaś łącząc - w oparciu o przepis art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. - karę roku pozbawienia wolności oraz karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim w sprawie o sygn. II K 1303/21 i wymierzając jako karę łączną - karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, Sąd *meriti* zwiększył w niezasadny sposób o dwa miesiące dolegliwość wynikającą z sumy podlegających łączeniu jednostkowych kar pozbawienia wolności, co w konsekwencji skutkowało rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku naruszeniem art. 86 § 1 k.k. zarówno w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., jak i po tej dacie.

W realiach przedmiotowej sprawy, stosując wskazane przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim przepisy o karze łącznej, możliwym było bowiem orzeczenie wobec skazanego M. D. kary łącznej pozbawienia wolności jedynie w graniach od 7 miesięcy do roku pozbawienia wolności.

Podsumowując, mając na uwadze treść komparycji wyroku łącznego, stwierdzić należy, iż koniecznym było umorzenie - w oparciu o przepis art. 572 k.p.k. - przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Brak warunków do wydania wyroku łącznego w wyrozumieniu art. 572 k.p.k. w realiach analizowanej sprawy, należy bowiem powiązać z treścią przepisu wyłączającego normę intertemporalną określoną w art. 4 § 1 k.k., tj. art. 81 ust. 2 ustawy o dopłatach (zgodnie z którym przepisy rozdziału IX ustawy Kodeks karny w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych po dniu wejścia w życie tej ustawy) w zw. z art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 czerwca 2020 r. (co zostało wykazane w części opisowej niniejszej kasacji). W konsekwencji powyższego, z rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku łącznego naruszeniem wymienionych w kasacji przepisów, Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim połączył prawomocnie orzeczone po dniu 24 czerwca 2020 r. wobec M. D. kary pozbawienia wolności, stosując przy tym przepisy dotyczące kary łącznej w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r., przy czym, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k. (w zw. z art. 85 § 1 k.k.), ustalając wyrokiem łącznym warunki orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności, dokonując nieuprawnionego wyboru 2 z 7 prawomocnych wyroków skazujących, dotyczących M. D., zaniechał dokonania ustaleń co do wszystkich prawomocnych skazań i sprawdzenia istotnych okoliczności faktycznych oraz prawnych z tym związanych, w tym rozstrzygnięcia o regułach intertemporalnych, mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie, niezbędnych dla prawidłowego orzekania w przedmiocie wyroku łącznego, czym rażąco naruszył art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k.

Jednocześnie łącząc, na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygn. IIK 712/21 i II K 1303/21 w postaci - odpowiednio

- roku pozbawienia wolności oraz 5 miesięcy pozbawienia wolności, bez uprzedniego zapoznania się z aktami głównymi spraw objętych wyrokiem łącznym (co stanowi rażące naruszenie art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 568a § 1 pkt 2 k.p.k.), sąd *a quo*, z uwagi na nieprawidłowe ustalenie wysokości prawomocnie orzeczonej wobec M. D. w sprawie o sygn. II K 712/21 kary pozbawienia wolności (rok pozbawienia wolności, zamiast prawidłowo - 7 miesięcy pozbawienia wolności), doprowadził do wydania orzeczenia o karze łącznej z rażącym i mającym istotny wpływ na treść wydanego wyroku naruszeniem art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. Orzeczona bowiem kara łączna pozbawienia wolności w wysokości roku i 2 miesięcy, przewyższała sumę kar jednostkowych, wynikających z prawomocnych wyroków skazujących, stanowiących podstawę jej orzeczenia.

Podzielić należy wreszcie wskazany w kasacji jej kierunek (na korzyść) oraz zawarty w niej wniosek (o umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego w oparciu o przepis art. 572 k.p.k.). Oczywistym jest – wobec wskazanych w tym uzasadnieniu zaskłości – że obecnie, po uchyleniu zaskarżonego wyroku łącznego, brak jest warunków do wydania wyroku łącznego w rozumieniu art. 85 § 1 i 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23 czerwca 2020 r. (zostały już bowiem wykonane w całości wszystkie prawomocnie orzeczone wobec M. D. kary pozbawienia wolności), jak też warunków do orzeczenia kary łącznej w rozumieniu art. 85 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym od 24 czerwca 2020 r. (brak podstaw do ustalenia istnienia realnego zbiegu przestępstw). Jednocześnie samo uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego jest niezbędne, albowiem wymierzona tym orzeczeniem kara łączna pozbawienia wolności, została ukształtowana z rażącym i mającym istotny wpływ na treść wyroku, naruszeniem art. 86 § 1 k.k. i przekracza o dwa miesiące dolegliwość, która wynikała z sumy kar jednostkowych podlegających łączeniu, orzeczonych w sprawach Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o sygn. II K 712/21 i II K 1303/21.

Uwzględnienie całokształtu przeprowadzonych wyżej rozważań orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku, obciążając Skarb Państwa kosztami procesu w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Tomasz Artymiuk

Piotr Mirek

Małgorzata Wąsek-Wiaderek

[PGW]

[ms]